

Χριστούγεννα 2023

[Ορθοδοξία](#) / [Θεολογία](#)

[Αρχιμανδρίτης Ζαχαρίας Ζάχαρου, Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Έσσεξ Αγγλίας](#)

Η ζωή στους κόλπους της Αγίας Εκκλησίας ομοιάζει με αδιάκοπο κύκλο εορτών, δηλαδή πνευματικής αναμνήσεως γεγονότων αιωνίων. Ο εχθρός των ψυχών μας, ο διάβολος, μας πολεμά εισηγούμενος ύπουλα και δίχως ανάπαυλα τα δικά του ζοφερά νοήματα, που είναι φορείς θανάτου. Αλλά και η Εκκλησία ενισχύει, εμπνέει, ζωοποιεί τα τέκνα της, διατρανώνοντας την αποκάλυψη που έφερε ο Θεός στη γη.

Οι εορτές εν γένει συνιστούν σημείο της αγαθόδωρης περιποιήσεως του Θεού προς τον άνθρωπο. Κάθε φορά που εορτάζουμε τα κοσμοσωτήρια γεγονότα της θειας Οικονομίας, προβάλλεται ενώπιόν μας ο τύπος της θεοειδούς ζωής, δηλαδή το ακατάληπτο μεγαλείο της άφθαρτης και ταπεινής αγάπης του Θεού. Διεγείρεται κατ' αυτόν τον τρόπο μέσα μας φιλοτιμία να αναπέμψουμε ύμνο ευγνωμοσύνης προς τον Θεό για το σωτήριο που εργάσθηκε με την άφατη Οικονομία Του.

Συνάμα, όμως, οι εορτές συνιστούν κρίση, διότι μας τοποθετούν ενώπιον του

φοβερού κριτηρίου της αγάπης του Θεού. Η θεια αγάπη είναι τόσο αγία, άπειρη, άμωμη, ώστε υπό το φως της ο άνθρωπος αισχύνεται· κρίνεται και κατακρίνεται, διότι αδυνατεί να ανταποκριθεί δεόντως.

Οι δεσποτικές εορτές, ως ορόσημα κατά τη διάρκεια του έτους, μας βοηθούν να επανεύρουμε τον προσανατολισμό στη ζωή μας, να θυμηθούμε την κλήση και τον προ των αιώνων προορισμό μας, να αποκτήσουμε «νουν Χριστού»[1], να προσλάβουμε τη ζωή Του. Αναζωπυρώνουν τη ζώσα ελπίδα μας, και κατ' αυτόν τον τρόπο μας ενισχύουν στον αγώνα μας, διότι ο άνθρωπος χωρίς σκοπό και ελπίδα, χωρίς πίστη στην αιωνιότητα, αποδυναμώνεται, απονευρώνεται, αποσυντίθεται, χάνει την ταυτότητά του, αδυνατεί να απορρίψει τα πρότυπα του κόσμου και να αντιταχθεί στον κοσμοκράτορα του αιώνας τούτου.

Βρισκόμαστε στις παραμονές της μεγάλης εορτής των Χριστουγέννων. Ο άγιος Ιγνάτιος ο Θεοφόρος χαρακτηρίζει την αειπαρθενία της Θεοτόκου, τη Γέννηση του Χριστού και τον θάνατό Του ως, «τρία μυστήρια κραυγής άτινα εν ησυχία Θεού επράχθη»[2]. Η εορτή αυτή αποτελεί πράγματι κραυγή μαρτυρίας ότι, ο Θεός «ούτως ηγάπησε τον κόσμο, ώστε τον Υιόν Αυτού τον Μονογενή έδωκεν, ίνα πας ο πιστεύων εις Αυτόν μη απόληται αλλ' έχη ζωήν αιώνιον»[3].

Ο ίδιος Άγιος αποκαλεί τον Χριστό «Λόγον από σιγής [του Πατρός] προελθόντα»[4]. Ο Χριστός είναι ο Λόγος του Πατρός, διότι έφερε στους γηγενείς

την αποκάλυψη του Θεού, τη γνώση της αγάπης Του, το υπόδειγμα της οδού που αποκαθιστά τον αποστάτη άνθρωπο ως υιό στον πατρικό Οίκο. Για να μιλήσουμε, όμως, για τα Χριστούγεννα, πρέπει να ανατρέξουμε στην αρχή της σχέσεως του Θεού με τον άνθρωπο.

Ο Τριαδικός Θεός είναι αυτάρκης και ανενδεής. Δημιούργησε τον κόσμο από υπερβάλλουσα αγάπη. Έπλασε τον άνθρωπο και τον στεφάνωσε με μεγάλη δόξα θέτοντας ως προορισμό γι' αυτόν να γίνει όχι απλώς Άγγελος, αλλά υιός Θεού κατά χάρη. Ο Πρωτόπλαστος στον Παράδεισο ζούσε στην Παρουσία του Θεού. Η προσοχή του ήταν προσηλωμένη στο Πρόσωπό Του. Ο Θεός προβαλλόταν ως Πρότυπο ενώπιον του Αδάμ, και αυτός τον μιμείτο. Ωστόσο, ανάμεσά τους παρεισέφρησε ο εχθρός διάβολος.

Η έσχατη αλαζονεία του Εωσφόρου, που θέλησε να στήσει τον θρόνο του πάνω από τον θρόνο του Θεού, τον οδήγησε στην έσχατη και αμετάκλητη πτώση. Έκτοτε, δεν έπαυσε να επιχειρεί φθονερά να παρασύρει και τον άνθρωπο στην ίδια πτώση, ενσπείροντας μέσα του τη νοσηρή και άφρονα επιθυμία να γίνει θεός χωρίς τον Θεό. Ήδη μέσα στον Παράδεισο ο πονηρός όφις κατηγορώντας ψευδώς τον Θεό, έπληξε τον νου του ανθρώπου. Προσέβαλε τη θέλησή του, την πλήγωσε, την κατέστησε ανίσχυρη και ασθενική. Ο άνθρωπος δέχθηκε την πρόταση του εχθρού και έπεσε. Εξήλθε από τη θεια Παρουσία, είδε τη γυμνότητά του, αισχύνθηκε και θέλησε να κρυφθεί από τον Δημιουργό του.

Έκτοτε, ο ψυχικός άνθρωπος, υποδουλωμένος στον νόμο της αμαρτίας και του θανάτου, φοβάται τον Θεό και συνεχώς απομακρύνεται από Αυτόν. Ο Θεός, όμως, ουδέποτε έπαυσε να καταδιώκει το πλάσμα Του με το έλεός Του. Ήδη από τις πρώτες στιγμές της πτώσεως του ανθρώπου, ο Θεός έδωσε το Πρωτοευαγγέλιο, την παράδοξη επαγγελία ότι το σπέρμα της γυναικός θα συνέτριβε την κεφαλή του όφεως[5]. Και ενώ ο άνθρωπος εγκατέλειψε τον Θεό, ο Θεός δεν εγκατέλειψε τον άνθρωπο απαρηγόρητο και αβοήθητο. «Πολυμερώς και πολυτρόπως πάλαι ο Θεός λαλήσας εν τοις προφήταις, επ' εσχάτων των ημερών τούτων ελάλησεν ημίν εν Υιώ»[6]. Έδωσε προφητικά ως σημείο το καινό Όνομά Του, Εμμανουήλ, ο Θεός μεθ' ημών[7].

«Ούτε γαρ άνθρωπος, ούτε άγγελος, αλλ' αυτός ο Κύριος έσωσεν ημάς»[8]. Με τρόπο παράδοξο η Γραφή χρησιμοποιεί τους ίδιους όρους στην Παλαιά και στην Καινή Διαθήκη για να περιγράψει τη δημιουργία του ανθρώπου και την κένωση της θειας Σαρκώσεως. Ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν Αυτού»[9]. Επειδή όμως ο άνθρωπος απέτυχε να εργασθεί το «καθ' ομοίωσιν», ήλθε ο Χριστός και έγινε ομοίωμα ανθρώπου, «μορφήν δούλου λαβών»[10].

Ο νους και τα νοήματα του Θεού διαφέρουν από τον νου και τα νοήματα του ανθρώπου. Γι' αυτό η οδός Του εμφανίζεται παράδοξη, έτερη. Ο ίδιος αναγγέλλει με το στόμα του Προφήτη Του: «Ου γαρ εισιν αι βουλαί μου ώσπερ αι βουλαί υμών, ουδέ ώσπερ αι οδοί υμών αι οδοί μου»[11]. Όπως παρατηρεί ο άγιος Ειρηναίος Λουγδούνου, ο Κύριος ήλθε στη γη «ουχ ως Αυτός ηδύνατο, εν τη αφράστω Αυτού δόξη, ... αλλ' ως ημείς Αυτόν ιδείν εδυνάμεθα. Και διά τούτο, ως νηπίοις, ο άρτος ο τέλειος του Πατρός γάλα ημίν εαυτόν παρέσχεν, όπερ ήν η κατά άνθρωπον αυτού παρουσία, ίνα ως υπό μαστού της σαρκός αυτού τραφέντες και διά της τοιαύτης γαλακτουργίας εθισθέντες τρώγειν και πίνειν τον Λόγον του Θεού, τον της αθανασίας άρτον, όπερ εστι το Πνεύμα του Πατρός, εν ημίν αυτοίς κατασχείν δυνηθώμεν»[12].

Ο Χριστός δεν ήλθε να επιβληθεί στους γηγενείς με την παντοδυναμία και τη λάμψη της Θεότητάς Του. Ήλθε λάθρα, με έσχατη εξουθένωση, για να τους ελκύσει με τη θεια και υπερφυή αγάπη Του. Γι' αυτό και ο Απόστολος με δέος αναφωνεί: «Μέγα εστι το της ευσεβείας μυστήριον· Θεός εφανερώθη εν σαρκί...»[13].

[page_end]

Ο Σταυρός και η άκρα κένωση του Χριστού δεν έλαβαν χώρα μόνο στον Γολγοθά και κατά την κάθοδό Του στον άδη. Ξεκίνησαν από τη στιγμή που ο Κύριος Ιησούς, ο Παντοκράτωρ Θεός, δέχθηκε να έλθει στη γη και να γίνει άνθρωπος. Ποιος μπορεί να μετρήσει την άπειρη απόσταση ανάμεσα στο θειο ύψος όπου βρισκόταν ο Κύριος στους κόλπους του Ουρανίου Πατρός και στο βάθος της εξουθενώσεώς Του, όταν έβαλε τον Εαυτό Του κάτω από κάθε κτίσμα; Ο όντως Ων, που έχει την ίδια Ουσία, την ίδια ζωή, με τον Θεό Πατέρα «προσέλαβε το σώμα της ταπεινώσεως ημών»[14].

«Ο Λόγος σαρξ εγένετο»[15]. Ο Βασιλεύς των βασιλευόντων φανερώθηκε ως αδύναμο και ανυπεράσπιστο βρέφος. Ο Δημιουργός των πάντων, «Ου εν τη δρακί τα σύμπαντα», ανακλίθηκε σε φάτνη αλόγων ζώων. Ο κάτοχος ακένωτου θησαυρού έζησε με απερίγραπτη πτωχεία. Ο Κύριος ουρανού και γη απογράφηκε

ως δούλος επίγειου βασιλέως. Εκείνος που δοξολογείται από τους Αγγέλους «ασιγήτοις δοξολογίαις», διώχθηκε από τους ανθρώπους ήδη από τις πρώτες ημέρες της επίγειας ζωής Του. Ο απαθής Θεός έγινε «ανήρ οδυνών», «πάσχων δούλος».

Κατ' ουσίαν, ήταν αναπόφευκτο για τον Χριστό να πάσχει πάνω στη γη, εφόσον ήταν δίκαιος, καθαρός, αναμάρτητος, άσπιλος, άμωμος. Φανέρωσε το φως της αγιότητας σε έναν κόσμο που «κείται εν τω πονηρώ»[16] και οι άνθρωποι «ηγάπησαν μάλλον το σκότος ή το φως», διότι φοβήθηκαν μην τυχόν ελεγχθεί η φαυλότητα των έργων τους[17].

Ο Χριστός γεννήθηκε κατά σάρκα ανάμεσα σε λαό μικρό, διωκόμενο και «σκληροτράχηλο»[18], σε πόλη άσημη, τη Βηθλεέμ, με τον ταπεινότερο τρόπο, διότι για την Παναγία Παρθένο και τον Μνήστορα Ιωσήφ «ουκ ήν αυτοίς τόπος εν τω καταλύματι»[19]. Γεννήθηκε ως ανίσχυρο βρέφος, υποδεικνύοντας ότι οι δικοί Του πρέπει να νηπιάσουν «τη κακία»[20], τρεφόμενοι με το «άδολον γάλα»[21] του «Αμνού και Ποιμένος»[22] Χριστού.

Ο Κύριος δεν ανακλίθηκε σε βασιλική κλίνη καλυμμένη με πορφύρα, αλλά σε φάτνη αλόγων, δίδοντας έτσι μεγάλες ελπίδες. Ναι, μεν, ο άνθρωπος στην πτώση του έγινε κτηνώδης, «παρασυνεβλήθη τοις κτήνεσι τοις ανοήτοις»[23], αλλά όσο ακάθαρτη και αν είναι η καρδιά του, ο Θεός δεν τον αποστρέφεται, αλλά ευαρεστείται και ευδοκεί να ανακλιθεί και στη φάτνη της αλόγου αυτού ψυχής. Φθάνει ο άνθρωπος να στραφεί προς Αυτόν και ταπεινά να εκζητήσει τη βοήθεια

και την αντίληψή Του.

Οι Άγγελοι που ανήγγειλαν τη Γέννηση του Κυρίου στους Ποιμένες, τους έδωσαν ως σημείο ότι θα εύρουν βρέφος «εσπαργανωμένον»[24]. Τα σπάργανα του Χριστού προμήνυαν ήδη τον ενταφιασμό Του. Το βρέφος τούτο δεν ήλθε στη γη για να ζήσει, αλλά για να πεθάνει χάριν της σωτηρίας του ανθρώπου.

Με δέος παριστάμεθα ενώπιον της κενώσεως και της άφατης ταπεινώσεως του Χριστού, που προβάλλονται αυτές τις μέρες στα αναγνώσματα και την υμνογραφία της Εκκλησίας. Δεν αρκεί, όμως, να θαυμάζουμε τη θεια ταπείνωση. Πρέπει επίσης να την προσκυνούμε. Κλήση μας ως Χριστιανοί είναι να ασπασθούμε την οδό του Χριστού. Γι' αυτό ο Απόστολος προτρέπει: «Τούτο φρονείσθω εν υμίν ο και εν Χριστώ Ιησού»[25]. Ο Χριστιανισμός δεν συνιστά φιλοσοφική διδασκαλία, αλλά πορεία πίσω από τον Κύριο, σχέση αγάπης μαζί Του, «περισσόν ζωής»[26].

Με τη Γέννηση του Θεού Λόγου η αιωνιότητα εισήλθε στον χρόνο. Η ιστορία τμήθηκε στα δυο, αλλά ενώθηκε το νήμα που συνέδεε Θεό και άνθρωπο πριν την πτώση του Αδάμ. Ο Χριστός με τη Γέννησή Του «εκ Πνεύματος Αγίου και Μαρίας της Παρθένου» «εποίησε καινά τα πάντα»[27]. Έκτισε καινή Ιερουσαλήμ, όπου οικοδομεί ναό με λίθους ζώντες[28], έμψυχους, όσους βαστάζουν το Όνομά Του. Στον ναό αυτόν, την Εκκλησία Του, φύτευσε ανεξάντλητη πηγή χάριτος, αγιασμού, «τηλικαύτης σωτηρίας»[29].

Ο Κύριος με την ένσαρκο Οικονομία Του επιτέλεσε «την σωτηριώδη ανακεφαλαίωσιν των πάντων». Σηματοδότησε καινή εποχή και απεργάσθηκε «καινόν άνθρωπον». Δεν αποκατέστησε μόνον την τελειότητα του Πρωτοπλάστου στον Παράδεισο, αλλά χάρισε στον άνθρωπο τη δυνατότητα μεγαλύτερου μέτρου τελειότητας, διότι στο Πρόσωπό Του ενώθηκαν υποστατικά η θεια με την ανθρώπινη φύση.

Ο Χριστός προσέλαβε καθετί το ανθρώπινο εκτός της αμαρτίας. Με την απερινόητη κένωση και το πάθημα του Σταυρού έγινε Αυτός «τα πάντα εν πάσι πρωτεύων»[30]. Ταπεινώθηκε έως σφόδρα, τοποθετώντας τον Εαυτό Του κάτω από όλους, αίροντας την αμαρτία και τον πόνο όλου του κόσμου. Έκτοτε, δεν είναι δυνατόν να υπάρξει πλήρωμα οδύνης, που να μην το έχει βαστάξει ο Χριστός. Ως εκ τούτου, όσο αφόρητη και αν φαίνεται η δοκιμασία που διερχόμεστε, μπορούμε πάντοτε να έχουμε άμεση αναφορά στο Πρόσωπο του Χριστού και να πορευόμαστε στα ίχνη Του.

Ο Κύριος Ιησούς υπέδειξε ότι κέντρο της αμαρτίας είναι το θέλημα του ανθρώπου. Το θεράπευσε παραδίδοντας τελείως και εκουσίως το ανθρώπινο θέλημά Του στον

Ουράνιο Πατέρα. Στην προσευχή Του στη Γεθσημανή είπε : «Μη το θέλημά μου, αλλά το σόν γινέσθω»[31]. Επιπλέον, στον Γολγοθά σφράγισε την τέλεια παράδοσή Του στα χέρια του Πατρός με το άγιο Αίμα Του.

Στο Πρόσωπο του Χριστού δεν φανερώθηκε στους γηγενείς μόνον η αγάπη του Ουρανίου Πατρός, αλλά επίσης ο Άνθρωπος που είχε στον νου Του ο Θεός, όταν έπλασε τον Αδάμ. Ο άγιος Σωφρόνιος παρατηρεί: «Ο Χριστός φανέρωσε τόσο την εικόνα του Θεού-Δημιουργού όσο και την εικόνα του ανθρώπου-κτίσματος, τέτοιου όπως ήταν και πάντοτε είναι στον δημιουργικό Νου του προαιωνίου Πατρός»[32].

Ο Χριστός αποκάλυψε το οντολογικό βάθος του ανθρώπου και το γεγονός ότι η ζωή του καθενός είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη ζωή όλου του ανθρωπίνου γένους. Ο Κύριος γεννήθηκε στη γη, έζησε ανάμεσα στους ανθρώπους, κήρυξε την αλήθεια του Θεού, έπαθε, πέθανε, κατέβηκε στα καταχθόνια, αναστήθηκε, αναλήφθηκε, έχοντας όλον τον Αδάμ ως περιεχόμενο της καρδιάς Του. Όταν ο άνθρωπος γίνεται μίμημα του Χριστού, όταν έχει τον Χριστό «ενοικούντα και εμπεριπατούντα»[33] στην καρδιά του, φέρει και αυτός εντός του όλον τον Αδάμ.

Συχνά οι Χριστιανοί εύχονται κατ' αυτήν την περίοδο να γεννηθεί ο Χριστός στις καρδιές μας. Συνήθως, όμως, αγνοούν ότι ο λόγος αυτός εκφράζει συγκεκριμένη αλήθεια. Τι σημαίνει, άραγε, το αποστολικό λόγιο, «κατοικήσαι τον Χριστόν εν ταις καρδίαις ημών διά της πίστεως»[34];

[page_end]

Ο Χριστός ήλθε και γεννήθηκε πάνω στη γη υποστατικά και σωματικά άπαξ, δανειζόμενος σάρκα από την Παναγία Παρθένο. Το γεγονός αυτό είναι μοναδικό και ανεπανάληπτο. Ωστόσο, οι Πατέρες κηρύττουν ότι ο Χριστός μπορεί να γεννηθεί στην καρδιά του κάθε ανθρώπου «πνευματικώς μεν, ουσιωδώς δε»[35]. Γράφει σχετικά ο άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής: «Ο του Θεού Λόγος εφάπαξ κατά σάρκα γεννηθείς, αεί γεννάται κατά πνεύμα διά φιλανθρωπίαν τοις θέλουσι· και γίνεται βρέφος, εαυτόν εν εκείνοις διαπλάττων ταις αρεταίς»[36].

Οι λόγοι αυτοί είναι μεγαλειώδεις. Γεννούν ευγνωμοσύνη στα βάθη της καρδιάς και την επιθυμία να αποδώσουμε στον Θεό ευχαριστία όχι μόνο για την ακατάληπτη κένωσή Του κατά την επιδημία Του στη γη, αλλά επίσης για το γεγονός ότι ποθεί να σαρκωθεί στην καρδιά καθενός από εμάς. Επίσης, όμως, αναφύεται η ένθεη μέριμνα, πως να ανοίξουμε και να προεμπρεπίσουμε τον μυστικό τόπο της καρδιάς, για να σαρκωθεί εκεί ο Κύριος.

Ο Χριστός γεννάται κατ' αρχάς ως βρέφος στην καρδιά, όταν ο άνθρωπος δεχθεί

τον σπόρο της πίστεως. Έπειτα, συνεχώς αυξάνει κατά το μέτρο που ο άνθρωπος τηρεί τις θείες εντολές – και ιδιαιτέρως την περιεκτική εντολή της μετανοίας –, που μετέχει στα Μυστήρια της Εκκλησίας και συμμορφώνει το θέλημά του στο θείο θέλημα. Όσο αυξάνει ο Χριστός μέσα του, τόσο και ο άνθρωπος ωριμάζει πνευματικά και αυξάνει «την αύξησιν του Θεού»[37], ωστόσο φθάσει «εις μέτρον ηλικίας του πληρώματος του Χριστού»[38].

Η με πίστη αποδοχή του λόγου του Θεού σταυρώνει τον νου και τον ενώνει με την καρδιά. Και όταν ο νους εμβαπτισθεί σε καρδιά που φλέγεται από ευγνωμοσύνη για τον Ευεργέτη Θεό, ο άνθρωπος αποκτά μεγάλη παρρησία στον πνευματικό του αγώνα. Αντιλαμβάνεται ότι εκείνο που στον χοϊκό νου εμφανίζεται ως μωρία και αδυναμία είναι ουσιαστικά «Θεού δύναμις και Θεού σοφία», ζωή και φως[39]. Προσηλώνεται στον άορατο σταυρό των εντολών, και ο σταυρός αυτός μετατρέπεται σε αγωγή που του μεταδίδει τη γνώση και τη ζωή του Θεού.

Υπόδειγμα για το πως να υποδεχθούμε τον Εμμανουήλ, πως να αποκτήσουμε το «νέον Παιδίον», τον Ιησού, σεσαρκωμένο στην καρδιά μας προβάλλεται ενώπιόν μας το Πρόσωπο της Υπεραγίας Θεοτόκου, η Οποία διακόνησε άμεμπτα και άσπιλα το έργο της θείας Οικονομίας για την πάγκοινη σωτηρία. Οφείλουμε να ευπρεπίσουμε την καρδιά μας με τις αρετές που κοσμούσαν την Πανάχραντο Μητέρα Του, τη βαθειά ταπείνωση και τη δίψα για τον Θεό, την καθαρότητα και την πνευματική παρθενία, την υπακοή και την ολοσχερή παράδοση στο θείο θέλημα.

Στην αρχή της δημιουργίας ο Θεός με ένα λόγο, «γεννηθήτω», έφερε όλη την κτίση εκ του μη όντος στο είναι. Η Παναγία με τον λόγο της τέλειας παραδόσεώς Της στον Θεό, «γένειτό μοι κατά το ρήμά σου», έφερε τον ίδιο τον Δημιουργό στη γη. Η αληθινή παράδοση του ανθρώπου στο θέλημα του Θεού τελεσιουργεί μεγάλα και φοβερά στη ζωή του. Έρχεται ο Θεός και κατεργάζεται μέσα του αγιασμό. Ωστόσο, για να παραδοθεί ο άνθρωπος στον Θεό, πρέπει να υπερβεί ένα μεγάλο εμπόδιο, τα θελήματά του· πρέπει επίσης να απορρίψει την πλάνη ότι η αγάπη του Θεού και η αγάπη του κόσμου είναι συμβατές.

Ο Θεός μας είναι Θεός ζηλωτής. Απαιτεί αμέριστα ολόκληρη την καρδιά του ανθρώπου. Όπως Αυτός ξενιτεύθηκε στη γη, ζητά και από εμάς να ξενιτευθούμε, να εξέλθουμε από την παρεμβολή του κόσμου τούτου[40]. Όπως Αυτός αγαπά με απόλυτο τρόπο, ζητά και από εμάς να μην προτιμήσουμε τίποτε «της αγαπήσεως Αυτού», να Τον αγαπήσουμε «εξ όλης της καρδιάς, εξ όλης της ψυχής, εξ όλης της διανοίας, εξ όλης της δυνάμεως ημών»[41]. Βεβαίως, μόνοι μας δεν ισχύουμε ούτε τον κόσμο να αποταχούμε, ούτε τον Θεό να αγαπήσουμε, αλλά με τη συνέργεια της χάριτος τα ανθρωπίνως αδύνατα καθίστανται δυνατά[42].

Η Παναγία δέχθηκε τον Ευαγγελισμό κατά την ησυχαστική προσεδρία Της στα Άγια των Αγίων, όταν εντρυφούσε στην προσευχή και στη μελέτη του λόγου του Θεού. Επομένως, η ησυχαστική προσευχή καθιστά τον άνθρωπο στόχο της επισκοπής του Θεού και τον ενδύει «την ευπρέπειαν της παρά του Θεού δόξης εις τον αιώνα»[43]. Ο ίδιος ο Κύριος προστάζει: «Σχολάσατε και γνώτε, ότι εγώ ειμι Θεός»[44], υποδεικνύοντας ότι η ησυχία συνιστά την οδό προς τη γνώση του Θεού, δηλαδή, την «κοινωνία εν τη υπάρξει», την οντολογική ένωση μαζί Του. Η ησυχαστική προσευχή συνιστά την ισχυρότερη κραυγή του ανθρώπου προς τον Θεό, αλλά επίσης κατά την ησυχαστική προσευχή ο Θεός δίδει στην καρδιά την πιο απτή μαρτυρία της εκεί Παρουσίας Του.

Η περίοδος προ των Χριστουγέννων είναι ο καιρός να προετοιμασθούμε με ησυχία και προσευχή, ώστε να αφουγκρασθούμε τον λόγο της φάτνης του Χριστού που εν σιγή κράζει: «Εν τούτω εφανέρωθη η αγάπη του Θεού εν ημίν, ότι τον Υιόν Αυτού τον μονογενή απέσταλκεν ο Θεός εις τον κόσμον, ίνα ζήσωμεν δι' Αυτού»[45], και με ετοιμότητα να ανταποκριθούμε αναπέμποντας στον Θεό ύμνους ευχαριστίας και αγάπης.

Η Εκκλησία μας παροτρύνει: «Χριστός γεννάται· δοξάσατε. Χριστός εξ ουρανών· απαντήσατε». Ταυτόχρονα, όμως, εμείς, τα μέλη της, διαπιστώνοντας πόσο «μακράν της σωτηρίας» βρισκόμαστε και ότι είμαστε μάλλον τέκνα κολάσεως παρά τέκνα Θεού, αναρρωτιώμαστε: «Τι Σοι προσενέγκωμεν, Χριστέ;». Ωστόσο,

ακόμη και αν δεν έχουμε τίποτε άξιο του Κυρίου, ας Του προσφέρουμε τουλάχιστον την ταπεινή μας ευχαριστία με την άφθαρτη ελπίδα ότι, αν ο Παντοκράτωρ Ιησούς, «ο προ αιώνων Θεός», «ενηπίασε» και έγινε «βρέφος εσπαργανωμένον», αν θυσιάσε τη ζωή Του για χάρη μας, πως δεν θα κάνει τα πάντα για τη σωτηρία μας;

Χριστός γεννάται. Ας Τον υπαντήσουμε με ευγνωμοσύνη στις καρδιές μας. Γένοιτο.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

[1]. Βλ. Α' Κορ. 2,16.

[2]. Ιγνατίου Αντιοχείας, Προς Εφεσίους 19, Οι Αποστολικοί Πατέρες, Αστήρ, Αθήναι 1953, σ. 172.

[3]. Ιωάν. 3,16.

[4]. Βλ. Ιγνατίου Αντιοχείας, Προς Μαγνησιείς 8, Οι Αποστολικοί Πατέρες, Αστήρ, ό.π., σ. 180.

[5]. Βλ. Γεν. 3,15.

[6]. Εβρ. 1,1.

[7]. Βλ. Ησ. 7,14.

[8]. Βλ. Ευχή Προσκομιδής.

[9]. Βλ. Γεν. 1,26.

[10]. Βλ. Φιλιπ. 2,7.

[11]. Ησ. 55,8.

[12]. Βλ. Ειρηναίου Λουγδούνου, Κατά αιρέσεων 4.

[13]. Α' Τιμ. 3,16.

[14]. Βλ. Φιλιπ. 3,21· Θεια Λειτουργία Μ. Βασιλείου, ευχή Αναφοράς.

[15]. Ιωάν. 1,14.

[16]. Α' Ιωάν. 5,19.

- [17]. Βλ. Ιωάν. 3,19-20.
- [18]. Βλ. Εξ. 33,3· Δευτ. 9,6, κ. α.
- [19]. Βλ. Λουκ. 2,7.
- [20]. Βλ. Α' Κορ. 14,20.
- [21]. Βλ. Α' Πέτρ. 2,2.
- [22]. Βλ. Ακάθιστος Ύμνος εις την Υπεραγίαν Θεοτόκον, στάσις β'.
- [23]. Ψαλμ. 48,13 και 21.
- [24]. Βλ. Λουκ. 2,12.
- [25]. Φιλιπ. 2,5.
- [26]. Ιωάν. 10,10.
- [27]. Βλ. Αποκ. 21,5.
- [28]. Βλ. Α' Πέτρ. 2,5.
- [29]. Βλ. Εβρ. 2,3.
- [30]. Βλ. Θεια Λειτουργία Μ. Βασιλείου, ευχή Αναφοράς.
- [31]. Λουκ. 22,42.
- [32]. Το μυστήριο της χριστιανικής ζωής, σ. 229.
- [33]. Βλ. Λευϊτ. 26,12· Β' Κορ. 6,16.
- [34]. Βλ. Εφ. 3,17.
- [35]. Βλ. Συμεών Ν. Θεολόγου, Ηθικά 10, 18-19, έκδ. J. Darrouzès, «Sources Chrétiennes», τόμ. 122, σ. 252.
- [36]. Μαξίμου Ομολογητού, Κεφάλαια διάφορα θεολογικά τε και οικονομικά, PG 90,1182B.
- [37]. Βλ. Κολ. 2,19.

[38]. Βλ. Εφ. 4,13.

[39]. Βλ. Α' Κορ. 1,18.

[40]. Βλ. Εβρ. 13,13.

[41]. Βλ. Δευτ. 6,5· Μάρκ. 12,30· Λουκ. 10,27.

[42]. Βλ. Ματθ. 19,26· Μάρκ. 10,27· Λουκ. 18,27.

[43]. Βαρούχ 5,1.

[44]. Ψαλμ. 45,11.

[45]. Α' Ιωάν. 4,9.

MISSING_ARG_ACCESS_TOKEN